

tot de markt voor wettelijk verplichte controles. De Big Four-kantoren EY, PwC, Deloitte en KPMG blijven domineren. De verwachting was juist dat door de accountantswissel ook kleinere kantoren zoals BDO en Mazars meer kansen zouden krijgen.

MEER KANS OP FOUTEN

Een significante meerderheid van de respondenten meent dat de kans op fouten bij de controle door de accountant hoger is in het eerste jaar na de wissel. De voorstanders van verplichte roulatie wijzen erop dat een nieuwe accountant een frisse blik meebrengt. Hier staat echter tegenover dat de nieuwe accountant relatief onbekend is met de gecontroleerde beursvennootschap en er aanzienlijke inwerkkosten zijn. Uit het jaarverslagenonderzoek blijkt dat de eerstejaarscontrole (en dus indirect kantoorroulatie) door

BEDRIJVEN DIE
GEEN
GOEDKEURENDE
VERKLARING
KRIJGEN VAN DE
ACCOUNTANT
GAAN SOMS
VRIJWILLIG TOT
ROULATIE OVER

verschillende accountants in hun verklaring is aangemerkt als *key audit matter*, oftewel kernpunt van de controle.

Opmerkelijk hierbij is dat de kosten voor controle bij AEX-fondsen veelal dalen in het eerste jaar na roulatie. Dit ondanks de voorbereidingskosten die een accountant moet maken om een nieuwe cliënt te doorgronden. In eerdere studies wordt in dit verband gesproken over het 'trophy client-effect': de accountant geeft korting om belangrijke en lucratieve klanten aan zich te binden. De vraag is of deze korting geen nadelig effect heeft op de kwaliteit van de verrichte controle, die juist moeilijker is in het eerste jaar.

Op basis van de jaarverslagenanalyse lijkt de kwaliteit van de controle in het jaar voorafgaand aan roulatie minder goed te zijn. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de accountant in het laatste jaar minder

streng controleert. Dit is enigszins contra-intuïtief. De hypothese van de onderzoekers was dat de accountant juist strenger zou controleren voorafgaand aan een wisseling. Met klantvriendelijkheid kan namelijk niet veel meer gewonnen worden, terwijl er voor de accountant wel een afbreukrisico bestaat in het geval zich later een schandaal voordoet bij de beursvennootschap. Overigens wordt in het onderzoeksrapport bij deze bevinding een slag om de arm gehouden, aangezien de kwaliteit van de accountantscontrole niet eenvoudig gemeten en beoordeeld worden. Dit blijkt ook uit de lopende discussies in de accountancysector.

Sommige beursvennootschappen benutten de mogelijkheid om van accountant te wisselen op een manier die niet direct zal zijn beoogd door de wetgever. Zo troffen de onderzoekers voorbeelden aan waarin een beursvennootschap die geen goedkeurende verklaring kreeg van de accountant vrijwillig tot roulatie is overgegaan. De onderneming wil dan waarschijnlijk een minder strenge accountant. In een ander geval werd de omvang van de controlewerkzaamheden (de zogenoemde *audit scope*) van de nieuwe accountant beperkt tot het minimum.

OVER HET ONDERZOEK

Dit onderzoek door de Radboud Universiteit is het eerste na invoering van verplichting tot roulatie van accountantskantoren in 2016.

Bij deze nulmeting is geen kwaliteitsverbetering van de controle geconstateerd na invoering van de verplichte wisseling. Ook is weinig merkbaar van een striktere invulling van werkzaamheden door de accountant. Daarmee zijn voor gebruikers van de jaarrekening geen wezenlijke veranderingen zichtbaar als het gaat om de behandeling van arbitraire posten zoals waardering van goodwill en opbrengstverantwoording.

De VEB zal bij ondernemingen, accountants en toezichthouders aandacht vragen voor mogelijke verhoogd risico op fouten na een accountantswissel.